

Winst Shell goede zaak voor rechtsstaat en klimaat

Posted on 14 november 2024 by Maarten van Andel

Goed nieuws! Het Hof heeft in hoger beroep het vonnis van Milieudefensie tegen Shell vernietigd. Shell hoeft zich niet als enige olie- en gasbedrijf ter wereld extra in te spannen om voor 2030 de CO2-uitstoot van zichzelf en zijn klanten met 45 procent te reduceren. Milieudefensie en veel mensen die willen verduurzamen zijn in zak en as, maar de vraag rijst waarom. Heeft het klimaat verloren, of heeft de rechtstaat gewonnen?

Mijn conclusie is in elk geval dat de rechtstaat heeft gewonnen. Het Hof heeft vastgesteld dat er geen kwantitatieve norm bestaat voor de hoeveelheid CO2 die Shell zou moeten reduceren om mensen te beschermen tegen klimaatverandering. Het Hof heeft ook vastgesteld dat Shell automobilisten niet kan dwingen om minder te tanken. Deze conclusies waren drie jaar geleden al zonneklaar, en het is een raadsel waarom de rechtbank Milieudefensie toen wel in het gelijk stelde met haar onredelijke en destructieve eisen.

Milieudefensie zou blij moeten zijn

De rechter behoort niet op de stoel van de politiek te gaan zitten, en ook niet op de stoel van de bestuursvoorzitter van een bedrijf. Het is cruciaal voor onze rechtstaat dat het Hof dit in hoger beroep heeft erkend. Milieuzorg en verduurzaming zijn belangrijk, maar mogen niet ten koste gaan van onze rechtstaat. Het doel heiligt niet de middelen. Veel activisten van Milieudefensie, Urgenda en Extinction Rebellion geloven van wel, maar vergeten dan dat ze alleen kunnen opereren dankzij diezelfde rechtstaat. In een iets minder democratisch en liberaal land zou hen hun activisme zomaar onmogelijk kunnen worden gemaakt.

Milieudefensie zou daarom blij moeten zijn dat het recht heeft gezegevierd. Hun strijd voor een duurzamere wereld kan onverminderd doorgaan dankzij onze vrije rechtstaat, maar niet meer door op oneigenlijke gronden een bedrijf voor de rechter te slepen. Dat lijkt me voor henzelf, het bedrijfsleven, de rechterlijke macht, de politiek en niet te vergeten ons allemaal goed nieuws. 45 procent minder fossiele brandstoffen in 2030 zou immers massale energiearmoede, economische crises en miljoenen hongerdoden veroorzaken.

45 procent minder fossiel in 2030 zou dood en verderf zaaien. Het zou aanpassingen aan weers- en klimaatverandering door dijkverzwaring en verbeterde waterhuishouding onmogelijk maken. Het zou ons leven en ons werk grotendeels lamleggen. Het zou veelvuldige stroomstoringen, communicatieproblemen, onveiligheid, criminaliteit en plunderingen veroorzaken. Het zou onze zorg en defensie ernstig inperken.

Al deze belangrijke maatschappelijke thema's zijn niet aan Milieudefensie, de rechter of Shell om over te beslissen. Dat primaat blijkt zoals het een democratie betaamt bij de door onze in meerderheid verkozen staten-generaal en regering te liggen.

Ook het klimaat heeft gewonnen

De rechtstaat heeft kortom gewonnen, en opmerkelijk genoeg het klimaat ook! Het klimaat is helemaal niet gebaat bij een gehalveerd Shell. Ten eerste zouden Exxon, BP en andere olie- en gasbedrijven glimlachend Shells onder dwang afgestoten marktaandeel hebben overgenomen, om te zorgen dat wij allemaal lustig kunnen

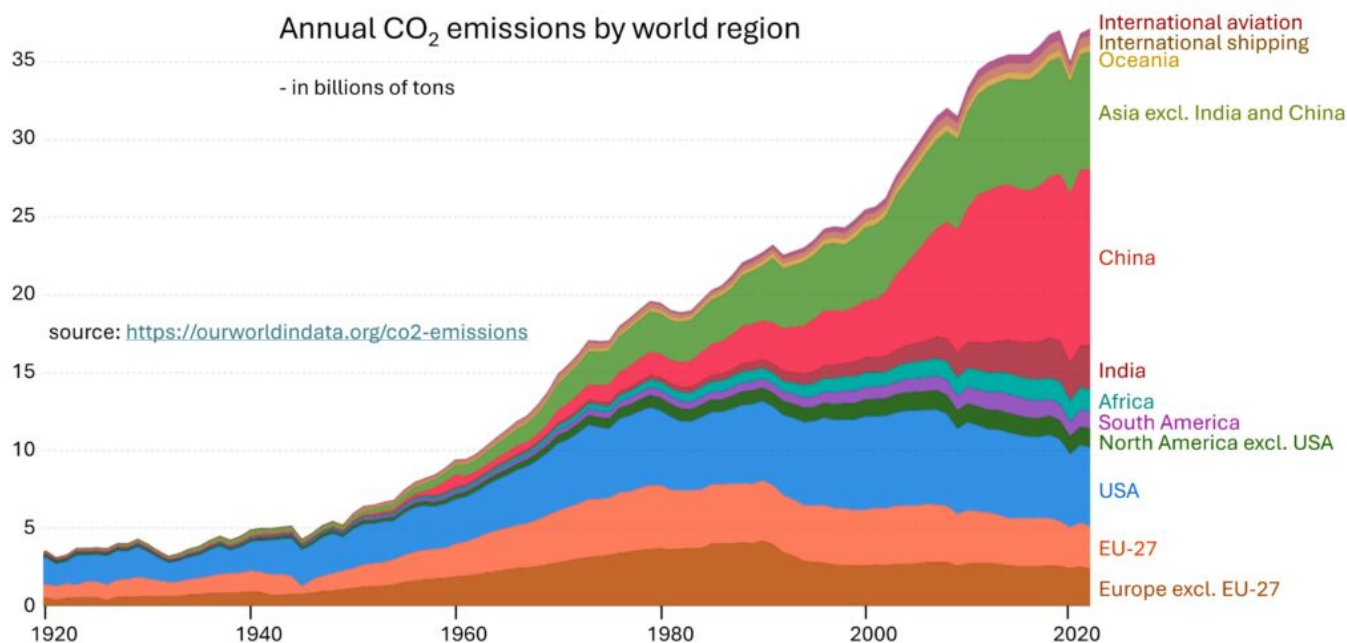
blijven tanken. Ten tweede zou het grote en kennisintensieve Shell door gedwongen omzet- en kapitaalverlies niet meer hebben kunnen investeren in schonere technologieën. Ten derde zou er voor Nederland veel strategische energiekennis, innovatie en werkgelegenheid verloren zijn gegaan.

De civiele zaak tussen de twee particuliere organisaties Milieudefensie en Shell wordt al jarenlang internationaal gevolgd. De uitkomst van het hoger beroep zal ongetwijfeld ter sprake komen tijdens de deze week begonnen klimaatop COP-29 in Bakoe. Daar bespreken meer dan 40.000 ingevlogen deelnemers elf dagen lang dat we beneden 1,5 graad opwarming kunnen blijven.

Die 1,5 graad is overigens niet overeengekomen in het Klimaatakkoord van Parijs, want dat stelt maximaal 2 graden opwarming als doel. Bovendien weten die 40.000 deelnemers toch wel dat de mondiale bevolking, energieconsumptie, fossiele brandstoffen en CO₂-emissies elk jaar stijgen? Ze weten toch wel dat die langjarige trends onmogelijk in 25 jaar naar netto-nul CO₂-uitstoot kunnen worden omgebogen?

‘We denken massaal verkeerd over hoe we de opwarming van de aarde tegen kunnen gaan.’ Volgens cabaretier Theo Maassen maakt de mens de aarde niet kapot, maar is het precies andersom. ‘De hele opwarming van het klimaat is voor de planeet zelf geen probleem. Integendeel, het is een oplossing. Zoals koorts, de opwarming van het menselijk lichaam, niet de ziekte is maar juist het afweermechanisme van het lichaam om de ziekte buiten te drijven. De aarde wil van ons af, en terecht!’

Dit is tegelijk humoristisch, serieus en relativiserend. We zijn als enige soort op aarde bang geworden voor klimaatverandering, en eigenen ons nu zowel de oorzaak als de oplossing toe. Dat laatste blijkt in elk geval hoogmoedig. We kunnen het klimaat helemaal niet op die manier beheersen, en onze wereldwijde CO₂-uitstoot ook niet. De CO₂-reductie in de EU wordt overgecompenseerd door toename in Azië, met name omdat we daar steeds meer producten kopen die we zelf niet meer willen of kunnen maken: Staal, cement, zonnepanelen, autobatterijen, tv's, laptops, smartphones, chips, kleding, speelgoed, enzovoorts. Ik hoop dat mensen dit beseffen tijdens Black Friday, en niet meedoen aan dit gruwelijk verspillende consumentisme.

Decadent

Ik hoop ook dat onze hoogmoed overgaat in bescheidenheid tijdens de Klimaattop COP-29 in Bakoe. Ik vind het megalomaan om met meer dan 40.000 ingevlogen deelnemers een niet democratisch overeengekomen 1,5 graad opwarming te bespreken. Ik vind het decadent om daar wereldwijd honderden miljarden euro's voor uit te delen. Geld is niet de bottleneck voor minder CO₂-uitstoot, dat zijn we zelf met ons consumptiegedrag. Dat laten de mondiale CO₂-emissiedips in 2009 en 2020 duidelijk zien. Alleen een financiële crisis of een pandemie houdt ons een beetje tegen.

De olifant in de kamer

Ik hoop dat die olifant in de kamer eindelijk benoemd gaat worden in het oliestaatje Azerbeidzjan. Zolang wij met acht miljard mensen nu en met tien miljard mensen in 2050 blijven consumeren, blijft de industrie delven, produceren en transporteren. Zolang we over de hele wereld blijven communiceren en crypto-beleggen blijven de datacenters van Google en Microsoft op volle toeren draaien. Zolang we blijven rijden blijven Shell, Exxon en BP benzine en diesel leveren. De wereld zou te klein zijn als ze dat niet meer zouden doen. De uitkomst van het hoger beroep van Shell is dus niet alleen goed nieuws voor de rechtstaat en het klimaat, maar ook voor

elke wereldburger.

Maarten van Andel is chemicus en publiceerde in 2023 [Kies Wijzer Klimaat. Praktische gids voor consument en kiezer](#). Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. **Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!**